

Przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych (dalej: „ustawa Pzp”) przewidują szereg rozwiązań pozwalających na uwzględnianie aspektów społecznych w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Część z tych regulacji ma charakter dobrowolny, pozwalający na ocenę przez konkretnego zamawiającego możliwości uwzględniania aspektów społecznych w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w zależności od potrzeb zamawiającego i charakteru przedmiotu zamówienia, część zaś ma charakter bezwzględny, wskazujący na konieczność zastosowania wprost określonych instrumentów prospołecznych w procedurze udzielenia zamówienia publicznego. Istotne znaczenie w tym aspekcie mają regulacje ustawy Pzp wprowadzone nowelizacją tej ustawy z czerwca 2016 r.¹ 2, która to ustawa znacznie rozszerzyła istniejące dotychczas możliwości uwzględnienia aspektów społecznych na różnych etapach procesu udzielania zamówienia. Szczególnym Instrumentem przewidzianym w ustawie Pzp, umożliwiającym uwzględnienie kwestii społecznych w procedurze udzielania zamówienia publicznego są tzw. klauzule społeczne.

Mianem tym określa się tzw. zamówienia zastrzeżone, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp oraz dodatkowe wymagania związane z realizacją zamówienia, które zamawiający może, a w przypadku wymagań odnoszących się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, jest zobowiązany określić w opisie przedmiotu zamówienia w oparciu o art. 29 ust. 3a oraz art. 29 ust. 4 ustawy Pzp. Zamówienia zastrzeżone umożliwiają zamawiającemu ograniczenie prawa ubiegania się o dane zamówienie do wykonawców zatrudniających osoby niepełnosprawne (zakładów pracy chronionej), a po nowelizacji z czerwca 2016 r., także do innych wykonawców, których działalność lub działalność ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, obejmuje społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych. Tym samym obowiązujące przepisy pozwalają na objęcie zamówieniami zastrzeżonymi szerokiego kręgu wykonawców przyczyniających się do integracji społecznej i zawodowej m.in. osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, bezdomnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób pozbawionych wolności lub zwalnianych z zakładów karnych itp. Przy czym minimalny procentowy wskaźnik zatrudnienia takich osób u wykonawcy wynosi 30%, chyba że zamawiający ustanowi w tym względzie wyższe wymagania.

Zamawiający mogą także w oparciu o art. 29 ust. 4 ustawy Pzp określić szczególne wymagania związane z realizacją zamówienia, wśród których, oprócz wymogu zatrudnienia przykładowo wymienionych w tym przepisie grup osób społecznie marginalizowanych, ustawa wyraźnie dopuszcza sformułowanie również innych wymagań o charakterze społecznym. Klauzulą o istotnym znaczeniu z punktu widzenia przeciwdziałania różnym problemom społecznym występującym w Polsce, z tego też względu obligatoryjną, jest natomiast klauzula wprowadzona art. 29 ust. 3a. Przepis ten nakłada na zamawiających obowiązek wymagania od wykonawcy lub podwykonawcy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia na usługi lub roboty budowlane, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 Kodeksu pracy.³

Źródło: uzp.gov.pl